

Hälso- och sjukvård till personer som vistas i Sverige utan tillstånd

Till socialutskottet

Socialutskottet gav den 26 mars 2013 socialförsäkringsutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens proposition 2012/13:109 Hälsö- och sjukvård till personer som vistas i Sverige utan tillstånd samt motioner som har väckts med anledning av propositionen i de delar som berör socialförsäkringsutskottets beredningsområde.

Utskottet redovisar i detta yttrande sina överväganden och föreslår att socialutskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionerna i berörda delar.

I yttrandet finns tre avvikande meningar (S, SD, V).

Utskottets överväganden

Gällande ordning

En utlänning som vistas i Sverige i mer än tre månader ska, enligt utlänningslagen (2005:716), förkortad UtlL, ha uppehållstillstånd om inte visering har beviljats för längre tid. Uppehållstillstånd kan beviljas av olika skäl, t.ex. på grund av skyddsbehov, anknytning, arbete eller synnerligen ömmande omständigheter. Uppehållstillstånd kan ges för viss tid (tidsbegränsat uppehållstillstånd) eller utan tidsbegränsning (permanent uppehållstillstånd). Ett uppehållstillstånd ska enligt huvudregeln sökas och vara beviljat före inresan till Sverige.

I 20 kap. UtlL finns ansvarsbestämmelser för utlänningar som uppsåtligt eller av oaktsamhet uppehåller sig i Sverige utan föreskrivet tillstånd samt utlänningar som uppsåtligt uppehåller sig i Sverige fastän de enligt ett verkställt beslut om utvisning inte har haft rätt att återvända hit.

Genom hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), förkortad HSL, och tandvårdslagen (1985:125) regleras vilken hälso- och sjukvård och tandvård som ett landsting ska erbjuda, och till vem. Bland annat gäller att den som är bosatt i ett landsting ska erbjudas vård enligt HSL.

Med bosatt i ett landsting avses den som är folkbokförd inom landstingets område. I samband med invandring ska en utlänning som flyttar till Sverige och som avser att tillbringa minst ett år här folkbokföras, under förutsättning att han eller hon har uppehållstillstånd. När det finns synnerliga skäl kan en person folkbokföras även om ett uppehållstillstånd saknas. Synnerliga skäl tar främst sikte på situationer där prövningen av om uppehållstillstånd ska beviljas endast är av formell natur, t.ex. i fråga om ett utländskt adoptivbarn till här bosatta personer. Vidare gäller ett generellt undantag för utlänningar som har beviljats särskilda tidsbegränsade uppehållstillstånd på grund av en s.k. massflyktssituation, tillfälligt skydd enligt 21 kap. UtlL. En utlänning med sådant uppehållstillstånd ska i regel inte folkbokföras om han eller hon kan antas komma att vistas i landet under kortare tid än tre år.

Personer som vistas i ett landsting utan att vara bosatta där ska erbjudas omedelbar vård av vistelselandstinget. Vården är osubventionerad, men ingen får nekas omedelbar vård på grund av bristande betalningsförmåga. Det kan gälla exempelvis personer som tillfälligt vistas i ett landsting men är bosatta i ett annat landsting i Sverige (s.k. utomlänspatienter) och personer som inte är bosatta i landet.

I lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. regleras vilken hälso- och sjukvård och tandvård som ett landsting ska erbjuda. Förutom asylsökande omfattar lagen bl.a. personer som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och s.k. bevispersoner. Asylsökande omfattas av lagen även om de har meddelats beslut om avvisning eller utvisning.

Detta gäller dock inte om de undanhåller sig verkställighet av beslutet och har fyllt 18 år. Barn omfattas av lagen även om de undanhåller sig verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning.

Asylsökande m.fl. vuxna ska erbjudas vård som inte kan anstå, inklusive tandvård, samt mödrahälsovård, vård vid abort och preventivmedelsrådgivning. Barn har rätt till vård i samma omfattning som erbjuds de som är bosatta i landstinget.

Inom hälso- och sjukvården gäller stark sekretess och tystnadsplikt för uppgifter om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden (25 kap. offentlighets- och sekretesslagen [2009:400], förkortad OSL, och 6 kap. patientsäkerhetslagen [2010:659]).

Enligt 10 kap. 23 § OSL får dock vid misstanke om ett begånget brott uppgifter inom hälso- och sjukvården om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden under vissa omständigheter lämnas bl.a. till en åklagare eller polis som har till uppgift att ingripa mot brottet.

Av 6 kap. 15 § 1 patientsäkerhetslagen framgår att hälso- och sjukvårdspersonal, utan hinder av sekretess, är skyldig att lämna ut sådana uppgifter som gäller huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning om uppgifterna i ett särskilt fall begärs av bl.a. polisen.

Propositionen

I propositionen föreslås en ny lag om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd. Förslaget grundar sig på en överenskommelse mellan regeringen och Miljöpartiet de gröna och innebär att landstingens skyldighet att erbjuda vård åt personer som vistas i landet utan tillstånd utvidgas.

Lagen ska enligt förslaget omfatta utlänningar som vistas i Sverige utan stöd av myndighetsbeslut eller författning, och där vistelsen i Sverige inte är avsedd att vara endast tillfällig. Förslaget innebär att personer som befinner sig i Sverige utan att ha ansökt om nödvändiga tillstånd för att vistas i landet och personer som håller sig undan verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning kommer att omfattas.

Enligt den föreslagna lagen ska vuxna personer som vistas inom ett landsting utan att vara bosatta där erbjudas hälso- och sjukvård i samma omfattning som vuxna asylsökande har rätt till i dag. Ett landsting ska således erbjuda vård som inte kan anstå, inklusive tandvård, samt mödrahälsovård, vård vid abort och preventivmedelsrådgivning. Ett landsting ska också erbjuda de som omfattas av lagen en hälsoundersökning, om det inte är uppenbart obehövt.

Vidare föreslås att barn under 18 år som vistas i Sverige utan stöd av myndighetsbeslut eller författning ska erbjudas hälso- och sjukvård och fullständig och regelbunden tandvård på samma sätt som bosatta och asylsökande barn.

Flera landsting erbjuder redan i dag vård åt personer utan tillstånd att vistas i Sverige. Bland annat mot bakgrund av att vårdpersonalen upplever en osäkerhet i vardagsarbetet om vilken vård de ska eller kan ge till dessa personer har nästan alla landsting i Sverige tagit fram riktlinjer för hur vård- och ersättningsfrågan ska hanteras i praktiken. Utformningen av och innehållet i riktlinjerna varierar mellan landstingen, och det medför att den faktiska tillgången till vård skiljer sig åt över landet. Enligt propositionen innebär den nya lagen således i praktiken att den verksamhet som redan i dag pågår i flera landsting får en legal grund.

Förslagen i propositionen innebär att personer som vistas i landet utan tillstånd ska erbjudas samma vård som asylsökande. Precis som vid tillkomsten av lagen om vård för asylsökande m.fl. får det enligt regeringen anses sakligt motiverat att göra en skillnad mellan bosatta personer och personer som vistas i Sverige utan tillstånd i fråga om tillgång till hälso- och sjukvård. Enligt regeringen står förslagen därför inte i strid med vare sig grundlagen eller internationella åtaganden.

Enligt propositionen är det angeläget att förslaget kommer utsatta grupper till del utan att det öppnar för missbruk. Det är inte meningen att en person ska kunna resa till Sverige utan nödvändiga tillstånd eller vistas i landet längre tid än en beviljad visering medger enbart i syfte att kunna få subventionerad vård. Den utökade tillgången till hälso- och sjukvård bör således enligt regeringen endast gälla personer som vistas i landet under en längre tid, dvs. då vistelsen inte har karaktären av ett besök eller då den är avsedd att vara tillfällig. Landstingens utvidgade skyldighet att erbjuda vård bör ställas i relation till utlänningens förväntade vistelsetid i landet. Personer som vistas i Sverige under en kortare tid har även möjlighet att söka vård i sitt hemland när hon eller han återvänder dit.

Genom att förslaget enbart omfattar utlänningar som vistas olovligen i landet kommer förslagen inte att gälla t.ex. turister, affärsresenärer eller andra som har rätt att vistas i landet.

I propositionen anges att begreppet vård som inte kan anstå är avsett att vara en utvidgning av den vård som definieras som omedelbar. Enligt författningskommentaren till 6 § lagen om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. (prop. 2007:08:165) innefattar begreppet vård som inte kan anstå vård och behandling av sjukdomar och skador i de fall där även en måttlig fördröjning bedöms kunna medföra allvarliga följder för patienten. Likaså innefattas följdinsatser till sådan vård och psykiatrisk vård. Vård ska kunna erbjudas i ett tidigt skede när detta kan motverka att ett mer allvarligt sjukdomstillstånd utvecklas och behov av en mer omfattande behandling uppstår. Även inom den somatiska vården kan tidiga insatser vara befogade när de ges för att förhindra att patienten drabbas av allvarliga akuta sjukdomstillstånd och de tidiga insatserna därigenom även kan minska användningen av resurskrävande akuta behandlingsåtgärder. Ett exempel är information och stöd vid s.k. egenvård av vissa sjukdomstillstånd, t.ex. diabetes och astma. När det är fråga om en person med

särskilda behov, t.ex. en person som har utsatts för tortyr eller andra allvarliga övergrepp och trauman, bör bedömningen av vilken vård som inte kan anstå göras särskilt omsorgsfullt. Vård som inte kan anstå kan även innefatta en skyldighet att erbjuda lån av hjälpmedel och dylikt för personer med funktionsnedsättning när sådana behov inte tillgodoses på något annat sätt.

Eventuella förtydliganden i lagtexten av begreppet vård som inte kan anstå skulle enligt regeringen behöva bli tämligen detaljerade. Sådana förtydliganden skulle även medföra en risk för att anvisningarna inte får den precision som var avsedd eller visar sig bli alltför snäva. Regeringen har därför valt att inte ytterligare definiera begreppet vård som inte kan anstå och framhåller att det i den enskilda behandlingssituationen endast är den som ansvarar för behandlingen som kan avgöra vilken behandling som bör sättas in. Vidare anför regeringen att Socialstyrelsen bör lämna vägledning och förtydliganden om tillämpningen av begreppet vård som inte kan anstå. Socialstyrelsen bör bl.a. samråda med Sveriges Kommuner och Landsting och de organisationer som företräder professionen i arbetet med att förtydliga begreppet. Av propositionen framgår att Socialstyrelsen nu gör en översyn av begreppet vård som inte kan anstå och eventuella möjligheter till ytterligare vägledning när det gäller omfattningen av den vård som lagen om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. beskriver. I det arbetet ingår att granska vilket vetenskapligt stöd som finns för att kunna precisera vad begreppet kan innebära.

Enligt propositionen måste hänsyn tas till att det är ovisst om utläningen kommer att stanna i Sverige vid bedömningen av om en behandling kan anstå eller inte. Ett erbjudande om behandlingsinsatser eller hjälpmedel ska således enligt regeringen stå i rimlig proportion till att personens vistelse i Sverige är att anse som tillfällig.

Landstingen är enligt nuvarande reglering skyldiga att erbjuda asylsökande en hälsoundersökning, som ska bestå av ett hälsosamtal och en faktisk hälsoundersökning. Undersökningen motiveras både av individuella hälsoskäl och av smittskyddsskäl. Regeringen anger att landstingets skyldighet att erbjuda en hälsoundersökning till bl.a. asylsökande också ska införas för personer som vistas i landet utan tillstånd. Hälsoundersökningen ska erbjudas en gång under personens vistelse i Sverige.

I propositionen anges vidare att det enligt Utredningen om vård för papperslösa m.fl. inte har framkommit att tillämpningen av de regler som i dag gäller för sekretess, tystnadsplikt och underrättelseskyldighet inom hälso- och sjukvården har gett upphov till några större problem i arbetet för hälso- och sjukvårdspersonal (SOU 2011:48). Utredningen bedömde att de nuvarande reglerna är ändamålsenliga och att det inte fanns något som motiverar författningsändringar. Mot denna bakgrund och med hänsyn till att uppgifter om att en enskild person finns inom hälso- och sjukvården kan utgöra viktig information för t.ex. polisen när det gäller personer som

misstänkts ha begått ett allvarligt brott föreslår regeringen ingen ändring av hälso- och sjukvårdens sekretess, tystnadsplikt, uppgiftsskyldighet och underrättelseskyldighet.

Regeringen har enligt propositionen för avsikt att följa upp och utvärdera den nya lagen och då även frågan om hälso- och sjukvårdens uppgiftsskyldighet och underrättelseskyldighet har påverkat den berörda målgruppens vilja och möjlighet att söka vård. Regeringen tänker även följa upp frågan om polisens arbete med verkställighet av beslut om att personer ska avvisas eller utvisas riskerar att bli ett avgörande hinder mot att sådana personer söker hälso- och sjukvård. I propositionen anges vidare att Rikspolisstyrelsen inom kort har för avsikt att besluta om föreskrifter för arbetet med verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut.

Motionerna

Per Ramhorn (SD) begär i motion 2012/13:So11 avslag på propositionen. Att undanhålla sig ett avvisnings- eller utvisningsbeslut är en kriminell handling. Motionären anser att lag och ordning ska gälla. Vidare anförts som skäl för avslag på propositionen att förslagen kan komma att underlätta för personer att uppehålla sig i landet utan tillstånd. Tillgången till hälso- och sjukvård kan också innebära att fler personer lockas att söka sig till Sverige utan tillstånd.

I kommittémotion 2012/13:So10 av Lena Hallengren m.fl. (S) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att begreppet vistelse som är avsedd att vara tillfällig tydliggörs, bl.a. därför att det aldrig går att veta när ett behov av vård som inte kan anstå uppstår. Det bör också tydligt redogöras för vad som gäller för personer som befinner sig i Sverige med tidsbegränsade uppehållstillstånd. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om behovet av att utforma gemensamma riktlinjer för landstingen när det gäller vård till papperslösa. Begreppet vård som inte kan anstå bör tydliggöras för att det inte ska uppstå oklarheter om vilken tillgång till vård ett landsting är skyldigt att erbjuda.

I kommittémotion 2012/13:So12 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att papperslösa bör ha rätt till full sjukvård. Rätten till hälsa är en mänsklig rättighet, och en inskränkning av denna rätt är oförenlig med internationella konventioner. Vidare anser motionärerna att tillämpningen av begreppet vård som inte kan anstå är problematisk och att det är en omöjlig uppgift för Socialstyrelsen att skriva riktlinjer för tolkningen av begreppet. Begreppet medför även tolkningsproblem för vårdpersonalen. Det finns inte heller enligt motionärerna något stöd för att tro att fler personer skulle söka sig till Sverige för att få tillgång till vård. I yrkande 2 begärs beslut om att lagen bör omfatta samtliga papperslösa. Att avgränsa de som bedöms vara tillfälligt i landet riskerar bara att skapa oklarheter. Nödvändiga lagändringar bör därmed göras så att utlänningar vars vistelse är avsedd att vara tillfällig inte undan-

tas från lagens tillämpningsområde samt att de utlänningar som omfattas av lagen ska erbjudas vård i samma utsträckning som bosatta. Slutligen begärs i yrkande 3 ett tillkännagivande om en ändring i patientsäkerhetslagen så att det klargörs att hälso- och sjukvårdspersonal inte är skyldiga att lämna uppgifter om papperslösa till polis och åklagare. Motionärerna anser att om patientsäkerhetslagen inte ändras kommer papperslösa inte våga söka vård.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att Sverige har en reglerad invandring och att det innebär att personer som lever och arbetar i landet ska ha tillstånd att göra det. Vidare är det enligt utlänningslagen straffbart att uppsåtligt eller av oaktsamhet uppehålla sig i Sverige utan föreskrivet tillstånd. Om en person får ett avvisnings- eller utvisningsbeslut är det enligt utskottets mening också viktigt att detta beslut faktiskt verkställs. Detta måste dock vägas mot att en person som vistas i landet ska ges förutsättningar att leva ett värdigt liv, med bl.a. tillgång till hälso- och sjukvård.

Regeringen och Miljöpartiet de gröna har kommit överens om att vuxna personer som håller sig undan verkställighet av avvisnings- eller utvisningsbeslut och vuxna personer som vistas i landet utan att ha ansökt om nödvändiga tillstånd för detta ska erbjudas samma vård som erbjuds vuxna asylsökande. I propositionen anges att det inte kan uteslutas att förslagen får konsekvenser för antalet personer som vistas i Sverige utan tillstånd. Enligt regeringen ska emellertid de eventuella konsekvenserna av detta vägas mot de fördelar det innebär för de berörda personerna att få tillgång till en utvidgad hälso- och sjukvård. Enligt utskottet framstår förslaget till ny lag som väl avvägt. Utskottet är positivt till att det införs en lagstadgad lägsta nivå för hälso- och sjukvård för personer som vistas i Sverige utan tillstånd. Utskottet välkomnar även att barn under 18 år som vistas i Sverige utan stöd av myndighetsbeslut eller författning ska erbjudas hälso- och sjukvård samt fullständig och regelbunden tandvård på samma sätt som bosatta och asylsökande barn. Att föräldrarna väljer att undanhålla sig verkställighet av beslut får inte vara ett hinder för ett barns hälsa och utveckling. Utskottet instämmer också i regeringens slutsats att den nya lagen kommer att undanröja en del av de tillämpningssvårigheter och etiska dilemman som hälso- och sjukvårdspersonal kan ställas inför i det dagliga arbetet när det gäller dessa personer. Förslaget innebär också att det blir tydligt att denna verksamhet ska bedrivas, redovisas och följas upp på samma sätt som all övrig hälso- och sjukvård.

Vuxna utlänningar som vistas i Sverige utan tillstånd omfattas inte av den föreslagna lagen om deras vistelse i Sverige är avsedd att vara tillfällig. Utskottet delar regeringens bedömning att det är angeläget att förslaget kommer utsatta grupper till del och att det inte öppnar för missbruk. Det är inte meningen att en person ska kunna resa till Sverige utan nödvändiga

tillstånd eller vistas i landet under längre tid än vad som medges enligt en beviljad visering endast i syfte att få subventionerad vård. Om vistelsen har karaktären av ett besök och endast är avsedd att vara tillfällig bör det ställas i relation till landstingens utvidgade skyldighet att erbjuda vård.

Utskottet kan konstatera att avgränsningen för lagens tillämpningsområde är att personen vistas i Sverige utan stöd av t.ex. myndighetsbeslut. Utskottet vill peka på att detta torde medföra att en person med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd inte omfattas av den föreslagna lagstiftningen. Vidare gäller enligt HSL att ett landsting ska erbjuda den som är bosatt i landstinget vård. Som bosatt anses den som är folkbokförd inom landstingets område. Av folkbokföringslagen framgår att en utlänning som avser att tillbringa minst ett år i Sverige ska folkbokföras, förutsatt att han eller hon har uppehållstillstånd. En person med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd kortare än ett år kan därmed komma att anses som inte bosatt inom det landsting där personen vistas. Utskottet, som utgår från att regeringen ser över regelverken i denna del, anser det angeläget att frågan får en lösning.

Begreppet vård som inte kan anstå är avsett att vara en utvidgning av den vård som definieras som omedelbar. När det gäller begreppet vård som inte kan anstå delar utskottet regeringens uppfattning att motsvarande bedömningar som i dag görs beträffande asylsökande bör göras vid tillämpningen av begreppet enligt den föreslagna lagen. Utskottet anser i likhet med regeringen att begreppet inte bör regleras i författning. En sådan reglering skulle bli detaljerad och kunna medföra en risk för alltför oprecisa eller alltför snäva bestämmelser. Utskottet konstaterar vidare att det i begreppet vård som inte kan anstå även innefattar förebyggande behandlingar och att det vid bedömningen av om vård kan anstå särskilt ska tas hänsyn till de behov som kan finnas då en person har utsatts för exempelvis tortyr, andra allvarliga övergrepp eller trauman. Det är enligt utskottet lämpligt att Socialstyrelsen lämnar vägledning och förtydliganden om begreppet vård som inte kan anstå. Utskottet noterar dock i detta sammanhang att det endast är den som ansvarar för behandlingen som kan avgöra vilken behandling som bör sättas in i det enskilda fallet. Utskottet kan också konstatera att den utvidgade skyldigheten för landstingen att erbjuda vård är en miniminivå, vilket medför att landstingen har möjlighet att erbjuda mer vård än vård som inte kan anstå.

Det finns en skyldighet för hälso- och sjukvårdspersonal att lämna ut uppgifter om att någon vistas på en sjukvårdsinrättning eller inte, när det i ett särskilt fall begärs av bl.a. polisen. Enligt Utredningen om vård för papperslösa m.fl. har det inte framkommit att tillämpningen av dagens regelverk har gett upphov till några större problem i arbetet för hälso- och sjukvårdspersonal. Utredningen bedömde att reglerna var ändamålsenliga och att det inte fanns något som motiverade författningsändringar. Mot bakgrund av detta och med hänsyn till att uppgifter om att en enskild person

finns inom hälso- och sjukvården kan utgöra viktig information i t.ex. en brottsutredning delar utskottet regeringens bedömning att denna lagstiftning inte bör ändras.

Av propositionen framgår att regeringen har för avsikt att följa upp och utvärdera den nya lagen, och då även se över om hälso- och sjukvårdens uppgiftsskyldighet och underrättelseskyldighet har påverkat den berörda målgruppens vilja och möjlighet att söka vård. Utskottet anser att det är angeläget att den nya lagen följs upp och utvärderas, varvid möjligheten och viljan att söka vård för utlänningar som vistas i Sverige utan tillstånd bör belysas särskilt.

Med det anförda anser utskottet att propositionen i berörda delar bör tillstyrkas och att motionerna 2012/13:So10 (S) yrkandena 1 och 2, 2012/13:So11 (SD) och 2012/13:So12 (V) yrkandena 1–3 bör avstyrkas.

Stockholm den 25 april 2013

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gunnar Axén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Axén (M), Fredrik Lundh Sammeli (S), Lars-Arne Staxäng (M), Eva-Lena Jansson (S), Finn Bengtsson (M), Hans Backman (FP), Shadiye Heydari (S), Solveig Zander (C), Jasenko Omanovic (S), Gunilla Nordgren (M), Gunvor G Ericson (MP), David Lång (SD), Wiwi-Anne Johansson (V), Eva Lohman (M), Annelie Karlsson (S), Hannah Bergstedt (S) och Lars Gustafsson (KD).

Avvikande meningar

1. Hälso- och sjukvård till personer som vistas i Sverige utan tillstånd (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S), Eva-Lena Jansson (S), Shadiye Heydari (S), Jasenko Omanovic (S), Annelie Karlsson (S) och Hannah Bergstedt (S) anför:

Begreppet vistelse som är avsedd att vara tillfällig måste tydliggöras, bl.a. därför att det aldrig går att veta när ett behov av vård som inte kan anstå uppstår. Vidare måste gemensamma riktlinjer för landstingen när det gäller vård till papperslösa utformas. Begreppet vård som inte kan anstå bör tydliggöras för att det inte ska uppstå oklarheter om vilken tillgång till vård ett landsting är skyldigt att erbjuda. Regeringen bör snarast återkomma med förslag som tydliggör vad som gäller personer som befinner sig i Sverige med tidsbegränsade uppehållstillstånd. Socialutskottet bör därmed tillstyrka motion 2012/13:So10 (S) yrkandena 1 och 2.

2. Hälso- och sjukvård till personer som vistas i Sverige utan tillstånd (SD)

David Lång (SD) anför:

För att Sverige ska kunna upprätthålla en reglerad invandring ska de som har fått ett avvisnings- eller utvisningsbeslut eller befinner sig i landet utan tillstånd lämna landet. Förslagen kan komma att underlätta för personer att olovligen uppehålla sig i landet. Ökad tillgång till hälso- och sjukvård kan också innebära att fler personer lockas att söka sig till Sverige utan tillstånd. Socialutskottet bör därmed tillstyrka motion 2012/13: So11 (SD) om avslag på propositionen.

3. Hälso- och sjukvård till personer som vistas i Sverige utan tillstånd (V)

Wiwi-Anne Johansson (V) anför:

Papperslösa bör ha rätt till full sjukvård. Rätten till hälsa är en mänsklig rättighet, och en inskränkning av denna rätt är oförenlig med internationella konventioner. Tillämpningen av begreppet vård som inte kan anstå är problematisk, och det är en omöjlig uppgift för Socialstyrelsen att skriva riktlinjer för tolkningen av begreppet. Det finns inte något stöd för att tro att fler personer skulle söka sig till Sverige för att få tillgång till vård. Att avgränsa de som bedöms vara tillfälligt i landet riskerar bara att skapa oklarheter. Nödvändiga lagändringar bör därmed göras så att utlänningar vars vistelse är avsedd att vara tillfällig inte undantas från lagens tillämp-

ningsområde samt att de utlänningar som omfattas av lagen ska erbjudas vård i samma utsträckning som bosatta. Socialutskottet bör därmed tillstyrka motion 2012/13:So12 (V) yrkandena 1–3.